

Kompetencevurdering i Speciallægeuddannelsen

Sundhedsstyrelsens
vejledning

Juli 2007

1 Indledning

I henhold til § 6, stk. 2. i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 660 af 10. juli 2003 om uddannelse af speciallæger fastsætter Sundhedsstyrelsen retningslinier for evaluering af den enkelte uddannelsessøgende.

Vejledningen gælder for uddannelsessøgende efter 2003 uddannelsesordningen, herunder uddannelsessøgende, som er overført til ordningen med merit efter gældende overgangsordning. Vejledningen erstatter styrelsens Vejledning og evaluering i den lægelige videreuddannelse af januar 1998, som herefter alene er gældende for uddannelsessøgende der videreuddannes efter 1996 uddannelsesordningen.

Med 2003 uddannelsesordningen er væsentlige dele af tilrettelæggelsen, afviklingen og evaluering af videreuddannelsen udlagt til De Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse. Denne vejledning indeholder rammerne og hovedprincipper for kompetencevurderingen med særlig vægt på de situationer, hvor kompetencer ikke opnås som planlagt eller hvor uddannelsesforløbet i det hele ikke har kunnet godkendes.

De Regionale råd for Lægers Videreuddannelse beslutter og koordinerer de rutiner i forhold til den uddannelsessøgende, der må kræves af de uddannende afdelinger, for at sikre at de kan opfylde og dokumentere kravene til kompetencevurdering. Tilrettelæggelsen heraf er derfor ikke omtalt i vejledningen. Dette gælder bl.a. kravene til hvilke evalueringsmetoder der løbende anvendes, kravene til dokumentation ved utilfredsstillende uddannelsesforløb og de nærmere procedurer i forbindelse med rådgivning om mulighederne for alternativt karriereforløb.

Vejledningen gælder for uddannelsesforløb i såvel turnusuddannelsen som i introduktions- og hoveduddannelsen. For turnusuddannelsen anvendes indtil videre CS-bilag til godkendelse af de enkelte uddannelseselementer, jf. 1998 vejledningen.

De Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse fastlægger i fællesskab proceduren for den enkelte uddannelsessøgendes evaluering af uddannelsesstedet. Evaluering af uddannelsesstedet finder endvidere sted inden for rammerne af Inspektorordningen, jf. Sundhedsstyrelsens Vejledning for Inspektorordningen af 30.marts 2007.

2 Udarbejdelse af uddannelsesprogram

I henhold til § 3, stk. 1, i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 660 af 10. juli 2003 om uddannelse af speciallæger godkender Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse uddannelsesprogrammer som beskriver, hvorledes de kompetencer, der er anført i specialernes målbeskrivelser, kan opnås i konkrete uddannelsesforløb.

For hvert uddannelsesforløb sikrer Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse i samarbejde med deres faglige rådgivere og ansættelsesstedet, at der udarbejdes et uddannelsesprogram og godkender dette.

Uddannelsesprogrammet er en beskrivelse af de kompetencer, der skal erhverves i det enkelte element af uddannelsesforløbet, det vil sige en konkretisering af målbeskrivelsen, således at det fremgår i hvilket element af uddannelsesforløbet den enkelte kompetence

skal opnås. Uddannelsesprogrammet indeholder tillige beskrivelse af lærings- og evalueringsmetoder og af uddannelsesstedet.

Uddannelsesprogrammet skal angive placeringen af den obligatoriske teoretiske uddannelse og forskningstræningselementet.

Der skal altid foreligge et godkendt uddannelsesprogram udarbejdet på baggrund af Sundhedsstyrelsens gældende vejledning for udarbejdelse af uddannelsesprogrammer, før den uddannelsessøgende læge påbegynder et uddannelsesforløb.

3 Udarbejdelse af uddannelsesplan

I henhold til § 4 i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 660 af 10. juli 2003 om uddannelse af speciallæger udarbejder ansættelsesstedet og den uddannelsessøgende læge inden for rammerne fastsat i uddannelses-programmet, en individuel uddannelsesplan der beskriver forventningerne til kompetenceudvikling for den enkelte læge, og hvorledes denne kompetenceudvikling forventes at finde sted.

Uddannelsesplanen har til formål at understøtte kompetenceudviklingen ved at rette fokus i uddannelsesforløbet mod erhvervelse af kompetencer i takt med udviklingen af den uddannelsessøgende læges aktuelle kompetenceniveau og i takt med afdelingens mulighed for at give uddannelses tilbud. Uddannelsesplanen er et dynamisk værktøj, som løbende udvikles og justeres i dialog mellem den uddannelsessøgende læge og vejleder.

Uddannelsesplanen er en individualisering af uddannelsesprogrammet til den uddannelsessøgende læge således at indsatsområder er identificeret og der foreligger en plan for, hvornår og hvordan kompetencerne konkret erhverves på det enkelte uddannelsessted, herunder i forbindelse med eventuelt fokuserede ophold.

Ansættelsesstedet har ansvaret for, at der foreligger en uddannelsesplan som er udarbejdet i fællesskab af ansættelsesstedet og den uddannelsessøgende læge. Uddannelsesplanen skal udarbejdes umiddelbart efter tiltrædelse i hvert uddannelseselement dog senest 4 uger efter tiltrædelse og godkendes af ansættelsesstedet og den uddannelsessøgende læge.

Uddannelsesplanen for det enkelte uddannelsessted skal angive hvilke obligatoriske kurser, den enkelte læge skal deltage i under den aktuelle ansættelse. Hvis tidspunkt for afholdelse af et obligatorisk kursus ikke kendes ved udarbejdelse af uddannelsesplanen, skal det af uddannelsesplanen fremgå, hvornår tidspunkt for deltagelse i kurset senest skal være besluttet. Ansættelsesstedet har sammen med den uddannelsessøgende læge ansvar for, at alle obligatoriske kurser er gennemført inden afslutningen af uddannelsesforløbet.

Hvis der i et uddannelsesforløb indgår flere uddannelseselementer, skal gennemførelsen af hvert uddannelseselement være godkendt senest ved påbegyndelsen af ansættelse i næste element. Undtagelse herfra kan kun ske, såfremt der mellem ansættelsesstederne for de pågældende uddannelseselementer indgås aftale herom og der udarbejdes justeret uddannelsesplan som godkendes af begge ansættelsessteder, den uddannelsessøgende læge og Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse, jævnfør nedenfor.

4 Evaluering af den uddannelsessøgende læge

Under hvert element af uddannelsesforløbet har ansættelsesstedet ansvar for, at den uddannelsessøgende løbende evalueres for at sikre, at kompetencer opnås som forventet i uddannelsesprogrammet. Både ansættelsesstedet og den uddannelsessøgende har pligt til at være opmærksom på, om opnåelse af kompetencer sker som planlagt i uddannelsesplanen.

I forbindelse med den løbende uddannelsesproces er det vigtigt, at enhver aftale eller lign. mellem den uddannelsessøgende og ansættelsesstedet, der er af betydning for uddannelsesforløbet og erhvervelse af kompetencer, foreligger dokumenteret i skriftlig form. Ansættelsesstedet har ansvaret for, at den efter omstændighederne nødvendige dokumentation foreligger. Den uddannelsessøgende skal altid have mulighed for at kommentere den skriftlige dokumentation.

5 Justering af uddannelsen

Mindre justeringer af uddannelsesplanen kan løbende aftales mundtligt mellem den uddannelsessøgende og vejleder.

Hvis kompetencer ikke opnås som planlagt, har ansættelsesstedet ansvaret for at uddannelsesplanen justeres. Den justerede plan skal angive hvornår og hvordan manglende kompetencer kan opnås.

Vurderer ansættelsesstedet, trods én eller flere justeringer af uddannelsesplanen, at der er risiko for at kompetencerne i henhold til uddannelsesprogrammet ikke kan opnås indenfor den fastsatte tidsramme indkalder ansættelsesstedet til en samtale med den uddannelsessøgende. Den uddannelsessøgende skal på forhånd orienteres om temaet for mødet og tilbydes mulighed for at have en bisidder med til samtalen. På grundlag af samtalen udarbejder ansættelsesstedet en justeret uddannelsesplan og et referat af samtalen. Uddannelsesplan og referat skal foreligge senest 2 uger efter samtalen. Den justerede uddannelsesplan skal udarbejdes skriftlig og skal indeholde tidspunkt for afholdelse af næste samtale med henblik på vurdering af om den uddannelsessøgende følger planen og erhverver kompetencer som planlagt. Både justeret uddannelsesplan og referat godkendes af den uddannelsessøgende læge. Hvis der ikke kan opnås enighed om den justerede uddannelsesplan skal sagen forelægges for Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse som træffer afgørelse om uddannelsesplanen.

Senest 6 uger efter justering af uddannelsesplanen skal afholdes opfølgende samtale mellem ansættelsesstedet og den uddannelsessøgende (samt evt. bisidder). Ved denne samtale vurderes, om de aftalte kompetencer er eller forventes opnået som planlagt samt om eventuelle øvrige aftaler er overholdt.

Hvis ansættelsesstedet og/eller den uddannelsessøgende læge vurderer, at det ikke er muligt at opnå en eller flere kompetencer på det pågældende uddannelsessted, orienteres

Det Regionale Råd for Lægers Videre uddannelse med henblik på eventuel justering af uddannelsesprogrammet for det pågældende og eventuelt efterfølgende uddannelsesforløb samt for uddannelsesplanen.

5.1 Kompetencer opnået som planlagt

Hvis det ved den opfølgende samtale konstateres, at kompetencer er opnået som planlagt i den justerede uddannelsesplan, så fortsætter den uddannelsessøgende uddannelsesforløbet efter den justerede uddannelsesplan og der foretages løbende evaluering af den uddannelsessøgende.

5.2 Kompetencer ikke opnået som planlagt

Hvis det ved den opfølgende samtale konstateres, at kompetencer ikke er opnået som planlagt, er mulighederne følgende:

5.2.1 Kompetencer, der kan opnås ved yderligere justering af uddannelsesplan

Hvis ansættelsesstedet vurderer, at manglende kompetencer kan opnås ved justering af uddannelsesplanen, justeres planen som beskrevet ovenfor.

5.2.2 Kompetencer, der ikke kan opnås indenfor planlagt tid

Hvis ansættelsesstedet vurderer, at manglende kompetencer ikke kan opnås indenfor den planlagte tid til uddannelseselementet er mulighederne følgende:

5.2.2.1 Aftale om at manglende kompetencer opnås under næste delelement af ansættelsen

Vurderer ansættelsesstedet, efter drøftelse med den uddannelsessøgende læge, at manglende kompetencer kan opnås under næste delelement af uddannelsen, kan ansættelsesstedet aftale med ansættelsesstedet for næste delelement, at opnåelse af de manglende kompetencer skal indgå i uddannelsesplanen for næste delelement. Aftalen mellem de to ansættelsessteder skal foreligge skriftlig. Det oprindelige ansættelsessted orienterer Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse, som godkender aftalen.

5.2.2.2 Aftale om at manglende kompetencer opnås under forlænget ansættelse på samme afdeling

Vurderer ansættelsesstedet, efter drøftelse med den uddannelsessøgende læge, at manglende kompetencer bedst opnås ved forlængelse af ansættelsen, kan indgås aftale herom. Aftalen, der udarbejdes skriftlig, skal indeholde en justeret uddannelsesplan med plan for hvornår og hvordan de manglende kompetencer opnås. Forlænget ansættelse skal godkendes af Det Regionale Råd for Lægelig Videreuddannelse.

5.2.2.3 Aftale om at manglende kompetencer opnås under forlænget ansættelse på anden afdeling

Vurderer ansættelsesstedet og den uddannelsessøgende læge, at manglende kompetencer bedst opnås ved forlængelse af ansættelsen på anden afdeling kan der indgås aftale herom. Aftalen skal indeholde en justeret uddannelsesplan for hvornår og hvordan manglende kompetencer opnås. Forlænget ansættelse og justeret uddannelsesplan

godkendes af Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse og af den afdeling som modtager den uddannelsessøgende læge under den forlængede ansættelse.

Forlænget ansættelse kan kun finde sted på anden afdeling, hvor uddannelsesprogram kan godkendes.

5.2.2.4 Forlængelse af ansættelser

Ansættelse i de enkelte elementer i et turnusforløb kan maksimalt forlænges tidsmæssigt med 100 % af den planlagte tid.

Ansættelse i introduktionsstilling/det enkelte element af en introduktionsstilling kan maksimalt forlænges tidsmæssigt med 100 % af den planlagte tid.

Ansættelser i de enkelte elementer i hoveduddannelsen kan maksimalt forlænges med 50 % af den planlagte tid. Fravigelse herfra kan besluttes af Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse, når der foreligger særlige grunde.

5.2.2.5 Kompetencer, der ikke kan opnås

Hvis ansættelsesstedet vurderer, at den uddannelsessøgende, trods justeringer af uddannelsesplanen, ikke kan opnå de krævede kompetencer, godkendes uddannelseselementet ikke af ansættelsesstedet. Meddelelse herom sendes til den uddannelsessøgende læge og til Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse.

I meddelelsen skal angives de væsentligste grunde til at uddannelsesforløbet ikke har kunnet godkendes. Der skal i videst muligt omfang henvises til eksisterende dokumentation – mødereferater, evalueringsreferater, justerede uddannelsesplaner o. lign. – der belyser uddannelsesforløbet og bestræbelserne for at opnå de krævede kompetencer. Endvidere skal den uddannelsessøgende gøres bekendt med klageadgangen, jf. punkt 7.

Ved manglende godkendelse af uddannelseselementer skal uddannelsesstedet tilbyde den uddannelsessøgende læge vejledning om det videre uddannelsesforløb, herunder om valg af andet speciale. Den uddannelsessøgende skal herudover tilbydes individuel vejledning om valg af speciale af Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse.

For at sikre hensigtsmæssig anvendelse af uddannelseskapaciteten og for at give de regionale videreuddannelsesråd mulighed for at yde den forudsatte uddannelsesvejledning, orienterer Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse, der har forestået det hoveduddannelsesforløb, der ikke har kunnet godkendes, de to øvrige regionale videreuddannelsesråd herom. Meddelelsen - der alene må indeholde oplysning om den uddannelsessøgende identitet, specialets betegnelse og at hoveduddannelsesforløbet ikke har kunnet godkendes - sendes samtidig til den uddannelsessøgende, med tilbud om berigtigelse af eventuelt forkerte oplysninger. Yderligere oplysninger om baggrunden for den manglende godkendelse må kun videregives med den uddannelsessøgendes samtykke.

5.2.2.6 Opsigelse

Hvis et ansættelsessted vurderer, at ansættelsesforholdet ikke kan fortsætte indtil udløb af ansættelsen og ønsker at opsiges den uddannelsessøgende læge, gælder almindelige ansættelsesretlige regler. Ved opsigelsen ophører ansættelsesstedets uddannelsesmæssige

forpligtelser. Pågældende tilbydes herefter individuel vejledning om de videre uddannelsesmuligheder, jf. punkt 5.2.2.5.

6 Obligatorisk teoretisk uddannelsesprogram og kompetencevurdering

I henhold til § 10 i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 660 af 10. juli 2003 om uddannelse af speciallæger indgår et obligatorisk teoretisk uddannelsesprogram i den lægelige videreuddannelse bestående af generelle kurser, specialespecifikke kurser og et forskningstræningsmodul.

Ved fravær fra et tilmeldt kursus, der udgør mere end 10 % af den fastsatte varighed af kurset, godkendes kurset ikke.

Hvis en uddannelsessøgende er fraværende mere end 10 % fra et specialespecifikt kursus skal kursuslederen vurdere hvilke af de kompetencer, der skal opnås i løbet af kurset, som den pågældende mangler at opnå. Derefter skal kursuslederen sammen med den uddannelsessøgende læge og ansættelsesstedet planlægge hvordan de manglende kompetencer skal opnås.

Manglende kompetencer vil kunne opnås på følgende måder:

- den uddannelsessøgende læge deltager i tilsvarende kursus (kun i den del af kurset som den pågældende ikke tidligere har deltaget i)
- en uddannelsessøgende læge opnår det/de manglende kompetencer ved selvstudie som planlægges sammen med kursuslederen
- den uddannelsessøgende læge opnår den/de manglende kompetencer under den resterende kliniske uddannelse. Opnåelse af manglende teoretiske kompetencer på et ansættelsessted forudsætter, at ansættelsesstedet kan tilbyde læring og evaluering i forhold til de manglende kompetencer.

Når kursuslederen sammen med den uddannelsessøgende læge har planlagt, hvordan manglende kompetencer skal opnås, er ansættelsesstedet ansvarlig for at justere uddannelsesplanen i samarbejde med den uddannelsessøgende læge.

7 Klageadgang

Der kan klages over ansættelsesstedet til det pågældende Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse. Der kan klages til Sundhedsstyrelsen over afgørelser fra Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse.